

11 maja 2020

85 Rocznicza śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego

Przez pierwsze dwa dni ciało Marszałka spoczywało w otwartej trumnie w zamienionym na kaplicę salonie belwederskim. Całodobową wartę pełnili oficerowie i podoficerowie Wojska Polskiego. W tym czasie rzesze Polaków przybywały by oddać Józefowi Piłsudskiemu ostatni hołd.

15 maja 1935 roku kondukt żałobny wyruszył z Belwederu do katedry św. Jana na Starym Mieście, prowadzony przez kardynała Aleksandra Kakowskiego oraz biskupa polowego Józefa Gawlinę. Przed katafalkiem w katedrze warszawskiej w ciągu dwóch dni przeszły setki tysięcy ludzi, w milczeniu oddając hołd wskrzesicielowi państwa polskiego.

W piątek 17 maja odprawiona została msza święta pontyfikalna, w której uczestniczyli członkowie rodziny Marszałka, prezydent, rząd, generalicja i wojsko, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego oraz delegacje wielu państw przybyłe na pogrzeb. Po mszy kondukt przy dźwiękach dzwonów kościelnych wyruszył Krakowskim Przedmieściem w kierunku Pola Mokotowskiego. Na miejscu ustawiono trumnę Marszałka na specjalnie w tym celu przygotowanej platformie kolejowej, po czym odbyła się pożegnalna defilada przedstawicieli wszystkich pułków oraz rodzajów broni i służb. Nad głowami zebranych przeleciała eskadra samolotów. Następnie odegrano hymn narodowy, a artyleria oddała 101 wystrzałów armatnich. Po uroczystej rewii wojskowej, pociąg z oświetloną platformą, wyruszył do Krakowa. Podróż odbywała się nocą, dlatego też wzdłuż torów zapłonęły ogniska, przy których na całej trasie przejazdu Marszałek żegnany był przez tysiące rodaków.

18 maja o godzinie 8.30 pociąg żałobny dotarł do Krakowa. Metropolita krakowski arcybiskup Adam Sapieha odmówił na dworcu uroczystą modlitwę, po czym generałowie złożyli trumnę na armatniej lawecie, a kondukt ruszył w kierunku Wawelu. Gdy o godzinie 10.00 zbliżał się do Rynku, z wieży Mariackiej odegrano hejnał, wkrótce także zabrzmiał głos dzwonu „Zygmunt”, a wraz z nim dzwony wszystkich krakowskich kościołów.

Wśród licznych gości zagranicznych na pogrzebie Marszałka Republikę Francuską reprezentowali minister wojny marszałek Philippe Pétain oraz minister spraw zagranicznych Pierre Laval. Sojuszniczą Rumunię reprezentowali marszałek Constantin Prezan oraz minister wojny generał Constantin Angelescu. Na pogrzebie byli również przedstawiciele III Rzeszy w osobie premiera Prus i naczelnego dowódcy Luftwaffe marszałka

Hermana Göringa. Niemcy podobnie jak Związek Radziecki oraz Francja, ogłosiły oficjalną żałobę narodową.

U stóp katedry wawelskiej prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki, wygłosił mowę pożegnalną. Mszę świętą żałobną celebrował arcybiskup Adam Sapieha. Ciało Marszałka spoczęło w krypcie św. Leonarda na Wawelu, obok grobów królów Polski i bohaterów narodowych. Trumna spoczywała tam do 23 czerwca 1937 roku, kiedy to na polecenie arcybiskupa Sapiehy została przeniesiona do specjalnie urządzonej krypty pod Wieżą Srebrnych Dzwonów.

12 maja 1936 roku zgodnie z testamentem Marszałka, jego serce spoczęło wraz z prochami matki na cmentarzu wojskowym na Rossie w Wilnie.

Józef Piłsudski był jedną z najwybitniejszych postaci w tysiącletniej historii Polski. Już za życia otoczony legendą, wszedł do panteonu bohaterów narodowych i zajął trwałe miejsce w dziejach Europy.

Czytelników zainteresowanych osobą Marszałka Józefa Piłsudskiego, zachęcamy do skorzystania z licznych publikacji dostępnych w zbiorach Centralnej Biblioteki Wojskowej:

Tekst: starszy kustosz Marcin Białas

Foto: ze zbiorów CBW